

música

ENSEMBLE GRESAL / JAUME PINYOL.

Dimarts es va inaugurar la quarta edició del Musicant, un festival que es va consolidant com una mostra del que es pot fer des d'un poble petit sense grans escarafalls. El concert inaugural estava dedicat als trobadors occitans, a càrrec de l'Ensemble Gresal, que va actuar amb quatre instrumentistes i dues veus mixtes. Aquest grup prové de Tolosa del Llenguadoc, i compta amb la figura d'una jove promesa gironina, Pau Marcos. És una grata sorpresa trobar la petita església de Campllong plena a vessar en un concert dedicat a una música tan poc usual. Del cançoner trobadoresc ens en resten uns 250 poemes musicats que cal situar entre 1150 i 1250, amb un text en occità molt elaborat, i amb una música molt melòdica i recurrent, molt emparentada amb una part important de la música gregoriana. Aquí la música està al servei del text, i més d'un cop en prescindeix, convertint-se en un recitatiu. En aquest concert els temes principals dels poemes tracten de la naturalesa, ocells, prats, fonts, rius i de la figura de la dona, considerada ara com a element primordial dins la vida social i literària.

+ Una imatge del concert de l'Ensemble Gresal a Campllong. Foto: MANEL LLADÓ

El concert va presentar un equilibri entre instruments i veus. Les dues veus van interpretar sovint soles, a cops a duo, els poemes triats, acompanyats de diverses formes de llaüt, flauta, viella d'arc i altres instruments, algun d'ells força singular. Al programa de mà hi figuraven els textos dels poemes més importants amb la seva traducció catalana, fet que cal agrair. Els recitatius no van ser fàcils de seguir tot i que s'entreveia per on anaven. El virtuosisme de la soprano, que mai va perdre la seva senzillesa, va permetre d'imaginar-se com seria al Llenguadoc original, la novetat d'aquestes composicions a les corts de les ciutats del nord dels Pirineus, amb uns temes nous, amb una frescor i ingenuïtat aleshores desconeguda i una aparent simplicitat, tant en el text com en la música. Els instruments anticipen o reprenen les melodies del text, instruments de vegades solistes, però la majoria actuant alhora, sempre amb ritme molt viu i alegre, repetint sovint la melodia. Les parts d'instrumentals van ser majoritàriament en format de ball, fet que porta fàcilment a imaginar l'estança on sonava aquesta música i la societat que la disfrutava: els grups dirigents del Llenguadoc que estaven posant les bases de la cultura urbana, tan contrària a la cultura militar dels castells fins aleshores predominant. Una particular força de suggestió va anar a càrrec de la flautista, que amb una gran ductilitat melòdica, utilitzant diferents tipus de flautes, va permetre imaginar-nos millor l'ambient original d'aquestes cançons. Una notable virtut de l'Ensemble Gresal és la seva senzillesa, fruit d'un llarg procés de depuració estilística. Els recitatius en occità, les paraules dirigides al públic, en occità, enmig dels poemes, la gesticulació gens amanerada, la cordialitat en l'expressió van posar els trobadors a l'abast del públic d'un concert que en principi no era gens fàcil.

En acabar, més d'un va comentar que si no hagués estat per la derrota catalana a Muret i l'atracció de Jaume el Conqueridor vers el sud, els llaços amb les diferents regions d'Occitània i Catalunya serien ara molt més intensos que els actuals i el mapa d'Europa, ben diferent.